

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frankova ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARNIK

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

Licealna knjižnica
1058 Ljubljana, Strossmayerjeva ulica.
II. dr. gimn. (Bpl.)

Izhaja vsak četrtek. Na-
-a neorga-
za inozem.
zna štev.
Pov. UJU
a s člana-
naročnino
za list. Za oglase in re-
klamne notice vseh vrst je
plačati po Din 2:50 od petih
vrst. Inzeratni davek po-
sebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Vprašanje naših upokojencev.

V današnji številki prinašamo uredbo o draginjskih dokladah državnih upokojencev, ki je stopila v veljavo namesto zakona, s katerim bi se moralo vsestransko rešiti vprašanje ureditve materialno-pravnega stanja državnih upokojencev.

Rekli smo vsestransko, kajti danes je vprašanje državnih upokojencev zelo komplicirano, ker imamo kronске upokojence, dinarske upokojence po starih zakonih in dinarske upokojence po novem uradniškem zakonu. Prva naloga zakona za upokojence bi bila, da izenači kronске upokojence z dinarskimi. To bi bilo pravično in naravno!

Uredba tega ni napravila, kajti zvišanje draginjskih doklad in izenačenje istih z dinarskimi upokojenci še vedno ne znači, da imajo ti tudi enake dohodke, ker imajo kronски upokojenci, vključno enakim draginjskim dokladom, trikrat manjšo temeljno pokojnino napram istovrstnim dinarskim upokojencem.

In četudi bi z draginjskimi dokladami bili ti dohodki popolnoma izenačeni, bi ne mogli smatrati, da je s tem rešeno to vprašanje, kajti upoštevati je treba, da se vdovnina odmerja od osebne pokojnine po upokojenčevu in ne od draginjskih doklad in da ravno z ozirom na upokojenčevu rodovino zadobi to vprašanje še globlji pomen. Pomislite na razliko vdovnine po kronskem upokojencu po starih zakonih ali celo po dinarskih upokojen-cih po novem uradniškem zakonu.

S tem vprašanjem zadobiva nova draginjska uredba za upokojence značaj pomanjkljive rešitve z ozirom na občutno socialno stran tega vprašanja.

Reči moramo, da je uredba sama na sebi popolna, kajti ona obsega vse, torej je tehniško dovršena, samo rešitev posameznih vprašanj ni zadovoljiva.

Uredba tudi še dela razliko med upokojenci po novem uradniškem zakonu s polnimi in nepolnimi službenimi leti, dasi je danes več kot gotovo, da morajo

biti upokojenci po 1. septembru 1923 upokojeni vsi na podlagi plač novega uradniškega zakona, četudi formalne odločbe o tem še nimamo.

Efektivno uredba tudi ne more zadovoljiti nikogar, kajti obijubljalo se je upokojencem 100% zvišanje, pozneje 50%, ki ga pa uredba nikakor ni prinesla.

Tako nam je ostalo vprašanje ureditve materialnega stanja upokojencev še vedno nerešeno in smo dobili z uredbo draginjskih doklad za upokojence je skupno bazo, na kateri se bo lahko vršilo nadaljnje reševanje tega vprašanja in priprava za končno rešitev s posebnim zakonom za upokojence, ki edini lahko izenači kronске upokojence z dinarskimi.

Odločno moramo obsojati tudi odklonitev člena 2. vladnega predloga s strani opozicije, ki je preprečila, da niso prišla vsaj nekatera mesta v prvi draginjski razred, ker se je s tem za do-gledni čas odbilo to tudi za aktivno urad-ništvo.

V celoti moramo reči, da se za vprašanje upokojencev vsaka vlada pre-malo briga in je ta madež države ostal dosedaj še na vseh vladah. Nobena še ni pokazala pravega razumevanja za reši-tev tega vprašanja, kakor za rešitev vprašanj socialnega značaja sploh. To nam je najbolj izpričal zopet zadnji pra-vilnik o znižanju železniške vožnje za državne uradnike, s katerim se je zo-pet taksiralo državne upokojence kot manjvredne in se jim je odredila le tri-kratna znižana vožnja.

Nekaj krivde leži tudi na upokojen-cih samih, ker se sami izločijo po upo-kojitvi iz organizacijskih vrst aktivnega uradništva in nekaj tudi na aktivnem uradništvu, ker ne smatra več upokojen-cev kot del svojega stanu in del svoje celote, dasi bi bil marsikateri izkušen upokojenec lahko najboljša opora organi-zaciji aktivnega uradništva.

Uredba

o draginjskih dokladah državnih upokojencev.*

Ministrskemu svetu.

Skladno s predpisom člena 61. za-kona o draginjskih dokladah civilnih in vojaških državnih uslužbencev in upoko-

* Razglašena v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 236, izdanih dne 15. oktobra 1924. (Pri-log XLIX. — 1924) in »Uradnem listu« št. 97, od 22. oktobra 1924.

jencev z dne 28. februarja 1922** sem izposloval potrebno soglasnost finančnega odbora narodne skupščine o odločbi ministrskega sveta D. R. br. 103.517 z dne 20. septembra t. l., ki se nanaša na izpremembo in dopolnitev zakona o dra-ginjskih dokladah civilnih in vojaških dr-žavnih uslužbencev, upokojencev in upo-

** »Uradni list« pod št. 70 iz l. 1922.

LISTEK.

I. VERK:

Nekatera načelna vprašanja kmetijskega pouka.

(Dalje.)

Marsikdo mi bo ugovarjal iz različ-nih razlogov, toda krenimo pogled v sa-me sebe, v svoje srce, v svojo kri. Če ne naravnost, pa vsaj posredno izhajamo vsi izpod slamnatih krovov, kmetija je bila mati nas vseh. To bi bil prvi raz-log! Smo pa tudi od prvega do posled-njega nacionalisti in hočemo, da bodo temelji naše nove, narodne države na trdnih tleh. Država ne more sloneti na komunizmu, ne na kapitalizmu, ker sta oba internacionalna, temveč le na pose-dujočem srednjem sloju, posebno na agrarcu, ki je svojo zemljo vzljubil in jo tudi brani. Vsaka država mora gledati, da krepí svoj temeljni sloj, ker smo mi činovniki države, pa moramo pri tem podpirati, torej posvetiti svoje moči tudi kmetijskemu pouku z isto požrtvoval-nostjo kakor drugim predmetom osnovne izobrazbe.

Omenil sem v svojem uvodu, da so bilance naših kmetijskih gospodarstev po-čele postajati pasivne. Teoretično bi bili mogoči za to štirje razlogi: elementarne nezgode, nedelavnost kmetijskega prebi-valstva, naravne neproduktivne zemlje ali nerazumevanje dobičkanosne eksplo-atacije. Vsak poznavalec razmer bo ugo-tovil v prvem hipu, da nismo v zadnjih letih imeli elementarnih nezdod v toli-kem obsegu, da bi vplivale na splošnost, kmetisko prebivalstvo je delavno kakor je bil delaven naš kmet že od pamtiveka, naša zemlja povzroča res mnogo napor-nega dela, pa je tudi hvaležna in dobra plačnica, torej je iskati vzroka današnje-ga slabega gmotnega stanja naših kme-tovalcev le v nerazumevanju, kako se lahko zemlja dobičkanosno eksploatira. Ne bilo bi baš težko povedati našemu kmetu, kje je rak-rana njegovega gospo-darskega nazadovanja, tudi je dovzeten dovolj, da bi vse lepo razumel, a da bi se ravnal po nasvetih, da bi ubogal kme-tijskega strokovnjaka, ne, tega ne, in nikdar ne! Morda je to posledica tisoč-letnega suženjstva, da vidi kmet v vsa-kem, ki je le malo boljše oblečen, le ne-kega birača ali špijona, kateremu se ne sme nikdar zaupati; on napravi ravno nasprotno od tega, kar mu »gospod« nasvetuje. Vrh tega je naš kmet skrajno

kojenk z dne 28. februarja 1922 in zako-na o draginjskih dokladah aktivnih usluž-bencev, upokojencev in upokojenk dr-žavnih prometnih naprav z dne 30. mar-ca 1922.***

Ker je po čl. 51. zakona o dragin-jskih dokladah civilnih in vojaških dr-žavnih uslužbencev, upokojencev in upo-kojenk z dne 28. februarja 1922 za to po-trebna tudi naknadna odločba ministr-skega sveta, se mu usojam predlagati, naj izvoli sprejeti nastopno odredbo:

Člen 1. Državni upokojenci in držav-ne upokojenke dobivajo razen pokojnine še draginjske doklade po odredbah te uredbe.

Draginjske doklade so osebne in rod-binske.

Višina osebnih doklad se odreja po višini pokojnine in po stalnem stanova-lišču.

Člen 2. Glede na osebne doklade se dele službeni kraji na tri krajevne dra-ginjske razrede, in sicer:

I. razred: vsi oni kraji, ki so bili tudi doslej v tem razredu po členu 2. zakona o draginjskih dokladah z dne 28. febru-arja 1922;

II. razred:

- a) v Srbiji in Črni gori mesta;
- b) v Hrvatski, Slavoniji in Medjimurju: kraljevska svobodna mesta in me-sta, nadalje vsi ostali kraji, kjer je sedež srezkih oblastev;
- c) v Sloveniji in Dalmaciji: vsa mesta in vsi kraji, kjer je sedež srezkih oblastev;
- č) v Bosni in Hercegovini: vsi kraji, kjer je sedež srezkih oblastev;
- d) v Vojvodini: kraljevska svobodna mesta z urejenimi senati in mesta, nadalje vsi ostali kraji, kjer je sedež srezkih oblastev;

III. razred: vsi ostali kraji, ki ne spadajo ne v I. ne v II. draginjski razred.

Člen 3. Civilni in vojaški upokojenci in civilne in vojaške upokojenke kakor tudi upokojenci in upokojenke državnih prometnih naprav, ki so bili upokojeni, preden so stopili v veljavo novi zakoni o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, o ustroju vojske in morna-ric in o državnem prometnem osebju, dobivajo draginjske doklade z ozirom na višino pokojnine in število službenih let mesečno po teh tabelah:

I. Če so upokojeni z največ 20 slu-žbenimi leti:

*** »Uradni list« pod št. 127 iz leta 1922.

Letna penzija v dinarjih ali kronah:	Drag. razr.:	I.	II.	III.
do 2999 dobivajo		900	800	700
od 3000 do 4999 dobivajo		1000	900	800
od 5000 do 6999 »		1200	1000	900
od 7000 in več dobivajo		1400	1200	1000

II. Če so upokojeni z več nego 20 službenimi leti:

Letna penzija v dinarjih ali kronah:	Drag. razr.:	I.	II.	III.
do 2999 dobivajo		1200	1000	900
od 3000 do 4999 dobivajo		1400	1200	1000
od 5000 do 6999 »		1600	1400	1200
od 7000 in več dobivajo		1800	1600	1400

III. Upokojeni zvaničniki, služitelji in njim podobni:

Draginjski razredi:	I.	II.	III.
500 Din,		450 Din,	400 Din.

Člen 4. Upokojenci, ki so bili upoko-jeni, preden so stopili v veljavo novi za-koni, kakor: pokrajinski namestniki, bani, izredni poslaniki in pooblašteni mi-nistri, predsedniki in člani državnega sveta, glavne kontrole in kaspijskega sodišča, pomočniki ministrov, predse-dniki apelacijskih sodišč, redni univerzi-tetni profesorji, generali naše vojske od ujedinjenja do uveljavitve novega zaka-na o ustroju vojske, nadalje upokojeni generali prejšnje srbske in črnogorske vojske, ter so imeli na dan upokojitve najmanj 20 let službe, priznane za pokoj-nino, prejemajo kot vse draginjske do-klade po 3000 dinarjev na mesec, brez ozi-ra na višino pokojnine in na stalno stanova-lišče. Ta doklada pristoji upoko-jenim ministrom brez ozi-ra na število službenih let.

Pravico do te doklade imajo samo upokojenci, ki so upokojeni z zgoraj na-štetih zvanj. Oni, ki so upokojeni z dru-gih zvanj, nimajo torej brez ozi-ra na svoj čin pravice do te doklade.

Člen 5. Civilni in vojaški upokojenci, civilne in vojaške upokojenke kakor tudi upokojenci in upokojenke prometnih na-prav, ki so bili upokojeni, preden so sto-pili v veljavo novi zakoni, in ki uživajo kot osebno pokojnino popolno plačo po-ložaja, s katerega so bili upokojeni, do-bivajo draginjske doklade po nastopni tabeli:

Letna penzija v dinarjih ali kronah:	Drag. razr.:	I.	II.	III.
do 2999 dobivajo		1500	1300	1100
od 3000 do 4999 dobivajo		1700	1400	1200
od 5000 do 6999 »		2000	1600	1300
od 7000 do 8999 »		2100	1800	1500
od 9000 in več dobivajo		2200	1900	1600

prav domačega izreka: Kdor nima v glavi, mora imeti v peti!

Prvi pogoj za izboljšanje kmetijskega položaja je torej temeljita splošna iz-obrazba, s posebnim upoštevanjem onih predmetov, ki bistrijo razum in omogo-čajo pravilno presojo vsakega tudi tež-kega položaja. V poštveh pride seveda praktično računstvo, še bolj pa slovni-ca, kajti ta je podlaga čitanju z razumeva-njem. Opazujemo, da naš kmet pač rad čita beletristične spise in jih tudi po-vsem dobro razume, strokovnih pa ne mara, češ, da je v njih nova slovenščina, četudi je jezik v obeh isti. Pojav je po-vsem razumljiv! Beletristični spisi vpli-vajo na fantazijo in čut, strokovni pa mo-rajajo najti učinek v razumu, zahtevajo kritično presojo vsake besede, torej po-polne sigurnosti v stavkovni analizi. Vsa-ko kršenje osnovne izobrazbe bi plačal v prvi vrsti kmet s potnim obrazom. Z mrzlično naglico napredujejo vse panoge vede, le naš kmet, povdarjam na š kmet, stoji mirno in strmi z neverjetnimi očmi na vse to in ne razumeva, da čim večja bo distanca med njim in splošnim na-predkom, tem težji bo njegov gospodar-ski položaj.

(Dalje prih.)

2. Upokojeni zvaničniki in njim podobni, brez ozira na višino pokojnine:

Draginjski razredi:

I.	II.	III.
750 Din.	700 Din.	650 Din.

3. Upokojeni služitelji in njim podobni, brez ozira na višino pokojnine:

I.	II.	III.
650 Din.	600 Din.	550 Din.

Upokojeni pod 2. in 3. prometnih naprav prejemajo še nadalje dosedanje draginjske doklade po členu 11. zakona o draginjskih dokladah aktivnih uslužbencev, upokojenecv in upokojenk državnih prometnih naprav.

Doklade, določene s tem členom, pristojne prav tako onim upokojenecem, ki so se jim za pokojnino vstela tudi vojna leta in ki prejemajo samo na podstavi tega popolno plačo položaja, s katerega so bili upokojeni.

Aktivni častniki, popolni invalidi in državni uradniki, ki so bili kot rezervni častniki spoznani za popolne invalide, dobivajo prav tako draginjske doklade iz tega člena po plači položaja, s katerega so bili spoznani za popolne invalide. Uradniki obvezniki, popolni invalidi svobodnih poklicev in bivši dijaki, ki predložijo dokaze o popolni nesposobnosti za kakršnokoli delo, katerih čin pri vojski pa ni odrejen, uživajo draginjske doklade aktivnih podporočnikov.

Člen 6. Upokojeni in upokojenke, kar jih je bilo upokojenih, ko so stopili v veljavo novi zakoni, prejemajo po plači, ki so jo imeli po dosedanjih zakonih, draginjske doklade kakor uslužbenci, upokojeni, preden so stopili v veljavo novi zakoni.

Člen 7. Civilnim in vojaškim upokojenecem in upokojenkam kakor tudi upokojenecem in upokojenkam državnih prometnih naprav, upokojenim, ko so stopili v veljavo novi zakoni, se odreja po plači po teh zakonih višina osebnih draginjskih doklad z istim odstotkom, s katerim se jim odreja pokojnina; pri tem se jemlje za podstavo osebna draginjska doklada, ki so jo imeli ob času upokojitve po odločbi ministrskega sveta o draginjskih dokladah z dne 17. aprila 1924, D. R. br. 42.300* z izjemami in dopolnitvami z dne 17. maja istega leta, D. R. br. 53.500,** samo da ne smejo biti tako odrejane doklade, in sicer:

1. za uradnike:

v draginjskem razredu

I.	II.	III.
550 Din.	500 Din.	450 Din.

2. za zvaničnike in služitelje:

v draginjskem razredu

I.	II.	III.
400 Din.	350 Din.	300 Din.

Ministrom, upokojenim po novem zakonu, pristoji mesečna doklada, odrejena zanje s členom 4. te uredbe.

One rodbine umrlih državnih uslužbencev, ki uživajo rodbinsko pokojnino državnih uslužbencev po prejšnjih zakonih ali plačah ali pokojninah, prejemajo draginjske doklade po členu 3. tabele I. ali III. te uredbe, kakor je bil pač pokojnik uradnik, zvaničnik ali služitelj.

Rodbine onih umrlih državnih uslužbencev, ki so jim bile pokojnine urejene ali bi bile urejene po novih zakonih in po novih plačah, imajo iste draginjske doklade, ki so jih imele ali bi jih imele osebe, od katerih izvajajo pravico, ko bi bile te osebe upokojene (člen 146. zakona o uradnikih).

Člen 8. Upokojenec gre, če so v vojaški službi, ista osebna draginjska doklada kakor v civilu. Če jim gre po činu v vojski višja doklada od doklade, ki jo uživajo v civilu, jim gre osebna doklada tega čina.

Člen 9. Osebe, ki dobivajo iz državne blagajne milostne oskrbnine ali življenske rente, in sicer na podstavi in v okviru pokojninskih zakonov ali zakonskih predpisov, ki so veljali, preden so stopili v veljavo novi zakon o državnih uslužbencih, nadalje osebe, ki uživajo miloščino po § 76. zakona o civilnih uradnikih kraljevine Srbije, dobivajo osebne doklade iz člena 3. te uredbe.

Osebe, ki prejemajo podporo po čl. 125. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih in po čl. 109. zakona o državnem prometnem osebju, nadalje osebe, ki uživajo miloščino po aktu vladarske milosti, dobivajo kot osebno draginjsko doklado minimalne doklade po členu 7. te uredbe.

Člen 10. Sirote državnih uslužbencev brez očeta in matere, ki uživajo vzgojino, dobivajo osebno draginjsko doklado po 10 dinarjev na dan, in sicer ob pogojih, ki veljajo za upokojenke in upokojenke glede pravice do osebnih doklad.

Člen 11. Vse osebe, ki imajo po tej uredbi pravico do osebne draginjske doklade, imajo tudi pravico do rodbinske doklade, in sicer:

a) za zakonito ženo po 150 dinarjev na mesec in

b) za vsakega otroka, rojenega v zakonitem zakonu, ali pozakojenega, po 150 dinarjev na mesec.

Glede upokojenecv in upokojenk, upokojenih po novih zakonih, se smatra, da je všteta v to vsoto tudi doklada za otroke, določena v členu 143. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Člen 12. Rodbinska doklada za ženo ne gre uslužbencem:

1. če je žena aktivna državna uslužbenka ali upokojenka;

2. če ima žena toliko rednih dohodkov, bodisi iz premične ali nepremične imovine, bodisi iz osebnega dela kakršnekoli vrste, da znašajo ti dohodki na mesec 500 dinarjev ali več;

3. če gresta zakonca narazen, ne glede na to, ali teče pravda o ločitvi zakona ali ne.

Člen 13. Rodbinska doklada za otroke (ali razlika od doklade po členu 143. zakona o uradnikih) ne gre uslužbencem:

1. za otroka po dovršenem 16. letu;

2. za otroka, ki vstopi v javno ali privatno službo z dohodki v denarju ali v naravi, če znašajo ti njegovi dohodki na mesec 500 dinarjev ali več;

3. za otroka, ki se oskrbuje v javnem civilnem, vojaškem, dobrodelnem ali vzgojnem zavodu na brezplačnem mestu;

4. za otroka, ki ima šolsko ali naučno štipendijo, užitek iz kakršnegakoli fonda, podporo ali ustanovo na mesec 200 dinarjev ali več;

5. za otroka, ki vstopi v trgovino, v obrt ali podjetje za učenca ali vajenca, pa ga vzdržuje delodajalec brez nagrade;

6. za otroka, ki se omoži ali oženi;

7. za otroka, ki ima lastno premično ali nepremično imovino, katere dohodki znašajo na mesec 500 dinarjev ali več.

Izjemoma se priznava pravica do te razlike rodbinske doklade za otroke tudi po dovršenem 16. letu:

a) za hčer, če gospodinja očetu, ki je vdovec;

b) če je otrok duševno ali telesno trajno nesposoben za kakršnokoli delo ali pridobivanje;

c) če otrok redno nadanjuje šolanje v državi ali v inozemstvu, ne da bi prekinjal potrebno kontinuiteto v šolanju, in sicer za čas šolanja, toda najdalje do dovršenega 23. življenjskega leta.

Tudi za primere pod točkami a), b) in c) veljajo omejitve točk 2. do 7. tega člena.

Nesposobnost za delo ali za pridobivanje se dokaže z izpričevalom zdravnega zdravnika ali pa občinskega zdravnika v krajih, kjer državnega zdravnika ni; obiskovanje šole se dokaže z izpričevalom šolskega oblastva.

Če sta oče in mati upokojenca, gre razlika te doklade za otroke onemu zakoncu, ki mu gre zakonska doklada za otroke.

Člen 14. Osebe, ki prejemajo osebno doklado po odredbah člena 10. te uredbe, nimajo pravice do rodbinske doklade.

Člen 15. Če je mož aktiven državni uslužbenec, žena pa upokojenka in narobe ali če sta oba upokojena, ima vsak zase pravico do osebne doklade.

Člen 16. Izvzeti od pravice do draginjske doklade vobče, t. j. osebnih doklad in rodbinskih doklad, so upokojeni in upokojenke, ki imajo bodisi od lastne imovine, bodisi od osebnega dela na mesec 3000 dinarjev ali več dohodkov.

Oni državni upokojeni, ki se bavijo s samostalnim obratom ali svobodnim poklicem, kakor: odvetniki, zdravniki, inženjeri i. dr., nimajo pravice do draginjske doklade, razen če dokažejo z zdravniškim izpričevalom, izdanim po državnih ali občinskih zdravnikih, da so nesposobni za delo zaradi starosti in telesne nesposobnosti, ali če so prekoračili 65. leto starosti.

Člen 17. Odredba prvega odstavka člena 16. te uredbe ne velja za ministre in za upokojenke in upokojenke, ki prejemajo osebno pokojnino, če so upokoje-

ni po 20 letih efektivne službe, a za upokojenke, ki uživajo vdovsko pokojnino, če so starejše nego 65 let.

Člen 18. Za otroke, ki uživajo rodbinsko pokojnino, veljajo te-le odredbe:

Če uživajo pokojnino otroci brez očeta in matere, gre pravica do prejemanja osebne pokojninske draginjske doklade najstarejšemu, ki prejema za ostale uživalce iste pokojnine še po 150 dinarjev na mesec kot rodbinsko doklado.

Če pa imajo otroci, ki uživajo pokojnino po očetu ali materi, enega roditelja še živega, ki je bodisi aktiven, bodisi upokojen državni uslužbenec, nimajo pravice do pokojninske osebne doklade, nego njih roditelj ima pravico do rodbinske doklade zanje, in sicer ob pogojih, ki so razloženi v členu 13. te uredbe.

Če je več otrok nego eden, se razdeli znesek te pokojnine na enake dele in po velikosti takega dela se oceni, ali izpolnjuje otrok glede imovinskega stanja pogoje, ki se zahtevajo po tej uredbi za pridobitev pravice do rodbinske doklade.

Če uživajo otroci pokojnino po očetu skupno z mačeho, prejema mačeha pokojninsko osebno doklado kakor tudi rodbinsko doklado po 150 dinarjev na mesec za vsakega otroka, in sicer, če žive skupaj; če pa živi mačeha ločeno od pastorkov, se osebne in rodbinske doklade sešetejo in ves sešetek se razdeli na dele kakor pokojnina.

To velja za otroke, ki prejemajo pokojnino po prejšnjih zakonskih predpisih Srbije in Črne gore.

Člen 19. Če mož ni v državni službi, žena pa je upokojena, ima žena pravico samo do osebne doklade, razen če dokaže, da je njen mož siromašnega stanja in nesposoben za delo. V tem primeru ima žena pravico do rodbinske doklade za otroke, in sicer ob običajnih pogojih, ki veljajo za prejetanje te doklade. Moževa nesposobnost za delo se ugotovi po predpisu člena 108. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Člen 20. Če se zakon razveže ali če živita mož in žena ločeno, veljajo glede rodbinske doklade za otroke te-le odredbe:

1. če sta mož in žena oba upokojenca ali če je eden izmed njih v državni službi, drugi pa upokojenec, gre rodbinska doklada za otroke onemu zakoncu, pri katerem se otroci vzdržujejo;

2. če je mož svobodnega poklica, mati pa osebna upokojenka in se vzdržujejo otroci pri njej, gre doklada za otroke materi kot osebni upokojenki;

3. če je mož upokojenec, žena pa ni ne državna, uslužbenka ne osebna upokojenka, ima mož pravico do rodbinske doklade za otroke, toda doklada se izplačuje ženi, če so otroci pri njej.

To velja, bodisi da je zakon razvezan, bodisi da teče pravda o ločitvi zakona, bodisi da je mož odšel od svoje žene ali ona od njega ter živi ločeno, ne glede na to, ali teče pravda o ločitvi zakona ali ne.

Člen 21. Če je državni upokojenec ali državna upokojenka disciplinski kaznovan (kaznovana) s tem, da se mu (ji) je odvzela plača, ali če je v preiskavi ali obtožen (obtožena), dobiva osebno

doklado nižano v istem razmerju, kolikor se mu (ji) je znižala tudi pokojnina, samo da se mu (ji) osebna doklada ne sme znižati več nego za polovico. Tudi v tem primeru ostanejo rodbinske doklade popolne.

Če se mu (ji) odvzame vsa pokojnina, mu (ji) ne gre ne osebna ne rodbinska doklada.

Člen 22. Osebna draginjska doklada po tej uredbi se sme vzeti v popis samo za državne terjatve, in sicer do polovice, in za sodno priznane vzdrževalnine.

Rodbinska doklada se ne sme jemati v popis za nikakršne terjatve.

Člen 23. Upokojenecem in upokojenkam, ki žive v inozemstvu po dobljeni dovolitvi (člen 157. zakona o uradnikih), se znižujejo osebne in rodbinske doklade za 30%.

Člen 24. Za prejetanje draginjskih doklad po tej uredbi morajo upokojeni in upokojenke pri blagajni, kjer dobivajo prejemke, izpolniti posebne prijave, ki jih predpiše minister za finance in s katerimi se ugotovi, da so glede pravice do prejetanja draginjskih doklad izpolnjeni vsi pogoji, ki se zahtevajo.

Vsako izpremembo mora predložiti po že predloženi prijavi takoj naznati dotični blagajni z novo prijavo.

Blagajne, ki izvršujejo izplačevanje, imajo zaradi preizkušanja že predložene prijave pravico in dolžnost, od poedincev zahtevati predložitev novih prijav.

Za dokaz, da so predložiteljeve navedbe resnične, služi jamstvo dveh državnih aktivnih ali upokojenih uradnikov.

Člen 25. Če predložita upokojenec ali upokojenka neresnično prijavo za prejem draginjske doklade in jo prejmeta po njej, se kaznujeta s tem, da se jima odvzame osebna rodbinska doklada za leto dni.

Poleg prej navedenih kazni se vsak takšen upokojenec in vsaka takšna upokojenka še kazenski obtoži zaradi goljufije.

Poroki na prijavi, s katero se zahteva draginjska doklada, so v kazenskem in v materijalnem oziru odgovorni tako kakor predložitelj prijave, če so vedoma podpisali neresnično prijavo. Kaznujejo se z isto kaznijo, določeno v tem členu, kakor predložitelj.

Izrekat kazni, s katero izgube draginjsko doklado vsi upokojeni in vse upokojenke, je pristojen minister za finance.

Vsa finančna oblastva in vse avtonomne blagajne morajo kar najstrožje paziti na pravilno izvrševanje tega zakona ter vsako nepravilnost priobčiti ministru za finance (generalni direkciji državnega računovodstva za administrativni oddelek) zaradi izrekanja kazni in nadaljnjega postopanja.

Člen 26. Te odredbe veljajo izza dne 1. septembra t. l.

Minister za finance:
dr. M. Spaho s. r.

Ministrski svet je v seji z dne 8. okt. 1924 usvojil gorenji predlog gospoda ministra ter odobruje, da se povsem postopa po njem.

Predsednik ministrskega sveta:
Ljub. M. Davidović s. r.

(Podpisi ostalih ministrov.)

Protesti okrajnih učiteljskih društev.

Desolatne prosvetne razmere pod klerikalnim prosvetnim režimom. — Učiteljstvo je „na razpoloženju“ in brez službe, šole so pa brez pouka. — Neomajna vera članstva v UJU.

—res Učiteljsko društvo za Maribor in bližnje okolice je na svojem zborovanju dne 16. oktobra t. l. sklenilo:

1. V mariborski oblasti so z ozirom na preteklost zlasti ob državni meji in v Prekmurju, tudi v šolstvu posebne prilike, katere je treba upoštevati v vzgojno narodnem in državnem zmislu. Neobhodno potrebno je za prospeh šole, narodne in državne misli, da funkcionarji šolske oblasti te prilike poznajo in upoštevajo. Zato obžalujemo, da šolska uprava ni upoštevala pri zadnjih imenovanjih tega važnega principa.

2. V interesu šolstva je, da se vrši reden pouk. Zadnji čas pa se je ustvarila pri nas nova kategorija učiteljstva, namreč »učiteljstvo na razpoloženju«, med tem, ko se po mnogih naših šolah ne more vršiti reden pouk zaradi pomanjkanja učiteljstva. Zato pozivamo šolsko upravo, da čimprej odpravi te izredno žalostne razmere in izpolni prazne razrede z »učiteljstvom na razpolo-

ženju« ter nastavi učiteljske abiturijente in abiturijentinje.

3. Odločno obsojamo vsa nasilja in krivice, ki so se dogodile v zadnjem času številnim posameznikom našega stanu ne iz stvarnih in strokovnih, ampak iz politično-strankarskih ozirov. Vsled njih ni namreč težko prizadeto le učiteljstvo, ampak tudi razvoj našega šolstva.

Posebno pa obsojamo nasilje, ki se je izvršilo nad zaslužnim višjim šolskim nadzornikom Ganglom, ker je s tem prizadeto tudi vse učiteljstvo.

Bič, ki nas tepe, bo le tem tesneje strnil naše vrste v neomajni slogi in solidarnosti, zakaj močna in trdna stanovska organizacija bo za bodočnost našega stanu in našega šolstva prav tako važnega, ali pa še večjega pomena, kakor je bila do sedaj.

—res Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo, 4. oktobra 1924 v Rogaški Slatini, je sprejelo sledeči protest:

* »Uradni list« pod št. 123.

** »Uradni list« pod št. 171.

Z vstopom v nacionalno državo je postala naša organizacija nositeljica važne kulturne in prosvetne naloge; čimjačje in čimširše bo njeno kulturno in prosvetno delovanje tembolj bo služila narodu in državi. Kulturno in prosvetno delo naj ne bo le sredstvo drugim ciljem temveč naj služi samo svojemu vzvišenemu idealu.

PROSVETA

Glasnik Poverjeništvu UJU v Ljubljani
o kulturnem in prosvetnem gibanju učiteljstva.

MIROSLAV ZOR:

Lutke v šoli.

Učitelj, in naj bo v mestu ali na deželi, je danes eden glavnih činiteljev pri prosveti naroda. Skoro ni društva, v katerem ne bi bile zastopane naše vrste. Na vseh poljih se udejstvujemo, povsod vzdržujemo ali ustanavljamo.

Skoro ves svoj prosti čas posvečamo temu delu izven šole in ni se zastoni že marsikdo oglašil, da bi se naj vse to naše prosvetno delo držalo izključno le šole. Navadno delamo in delamo, pa se z našim trudom ponašajo drugi. Lahko pa bi delali isto in še več in naš trud bi koristil največ le šoli in našemu stanu. Oklenimo se intenzivnejše šole, ustanavljajmo v šoli prosvetne ustanove.

Sicer se je že začelo, a v mnogo premajhni meri. Začelo se je s šolskimi odri in z njih predhodnicami z deklamacijami, dialogi itd., ki jih prednašajo otroci. Lahko bi se prirejele šolske javne telovadbe, lahko bi se ustanovile na vsaki šoli šolske javne knjižnice — ne samo na nekaterih. Mnogo bi se dalo še našteti.

Moj namen je nekaj drugega. Marsikatera šola se danes lahko ponaša s svojim šolskim odrom, ki si ga je postavila z lastno pridnostjo in pomočjo šoli naklonjenih okoličanov. V »Učit. Tov.« lahko čitamo o delovanju teh odrov. Žal, da se ne dajo ustanoviti na vseh šolah. Pogledimo vzroke, zakaj ne more imeti vsaka šola svojega odra. Več je teh vzrokov. Prvi in poglavitni je današnja draginja in pomanjkanje mecenov. V šolskem okolišu, kjer ljudje niso naklonjeni šoli in učiteljstvu, se težko dobi denar za tako napravo. Tudi z malimi prireditvami ne. Kje pa naj drugje vzamemo denar ali pa material?

Drugi vzrok je ta, da v šoli ni pravega prostora. Zelo nerodno je postavljati oder vsakokrat posebej. Pri postavljanju se pokvari zdaj to, zdaj ono.

Ne bom našteval še drugih vzrokov.

Poglejmo še, kako vpliva oder vzgojno na gledalce. Pri vsaki igri mora vplivati umetnost prednašanja in pa umetniška scenerija, kajti samo prednašanje in najsibo še tako dovršeno, vpliva le polovičarsko na fantazijo gledalca, ki si ne more predstavljati ne kraja, ne časa gotovega dogodka. Velikega pomena je torej pri vsaki igri scenerija. Kakšna pa je ta pri naših šolskih odrih? Malokje je dobra, večina je slaba in neestetična. Če je scenerija slaba, mora biti prednašanje igre dovršenejše, če se hoče, da bo igra količkaj učinkovala. Kakšno pa je to prednašanje? Če igrajo odrasli, je slabo, če igrajo otroci, je morda še slabše. Težko je dobiti na deželi in med otroci dobrih igralcev — seveda so tudi izjeme, ki pa skoro ne pridejo v poštev.

Če je torej prednašanje slabo in še scenerija slaba, nam šolski oder malo koristi. Seveda se da vse to počasi izboljšati, zvezano pa je vedno s precejšnjimi stroški.

Vsemu temu se da odpomoči, če ustanovimo na šoli marionetno gledališče. Ne mislite, da je to »gašperiteater«

izpod Tivolija, ne majajte z glavo oni, ki niste še tega videli. Čudno je res pri tem, da nikdo ne verjame v izbornost marionet, dokler sam ni videl. Kdor pa je enkrat videl, mora biti prijetno iznenađen. Zatorej si najprvo ogledite, potem šele govorite, kdor pa ni videl, tudi nima pojma o vsem tem. V Ljubljani je v »Mestnem domu« dovršeno marionetno gledališče, tega si ogledite, lastnik ga bo gotovo radevolje pokazal vsakemu, kdor se bo zanimal zanj.

Marionetno gledališče bi se dalo napraviti na vsaki šoli, prav na vsaki, ker ne stane veliko, ker ne zavzame toliko prostora in ker ga je lažje napraviti. Vsak količkaj praktičen učitelj si ga bo sam napravil, stroški bodo pa tako malenkostni, da skoro v poštev ne pridejo. Material se dobi povsod in ko sem delal jaz marionetno gledališče, se ne spominjam, da bi kupil kako stvar našl zanj. Seveda — če se hoče dovršeno gledališče, bo že treba šteti semintja par dinarjev, nikdar pa ne toliko, kakor pri velikem odru.

Za marionetno gledališče je treba ogrinja, scenerije, lutk in igralcev. Ogrinja je preprosto, kdor ga ne more sam napraviti, mu ga bo za mal denar izdelal vsak mizar. Scenerija je lahka, ker je majhna in učitelj, ki zna količkaj slikati, jo bo napravil z lahkoto, mnogo lažje in lepše, kakor n. pr. velike kulise pri šolskem odru. Z lutkami je stvar težavnejša. Treba je potrpljenja in nekoliko več praktičnosti, kajti lutka mora biti anatomsko gibljiva in pravilno oblečena. Preostanejo še igralci, ki dajejo lutkam življenje. Ker se teh igralcev ne vidi, ni treba, da bi imeli bogve kakšnih igralnih sposobnosti, treba je znati le premikati lutko in deklamirati. To bo znal vsak(a) tovariš(ica). Cela stvar ni tako težavna, kakor izgleda, treba je le poizkusiti.

Marionetno gledališče bi vplivalo največ s svojo umetniško scenerijo, in če so igralci izvežbani, tudi z igranjem, kajti včasih se da igro bolje igrati z lutkami, kakor z živimi igralci.

Da se stvar povzdigne, naj bi se pri vsakem okrajnem učiteljskem društvu organiziral poseben odsek, ki bi prevzel ustanavljanje marionetnih gledališč po vseh šolah okraja. Lahko bi se delo razdelilo. Gotovo se bo našel v okraju učitelj, ki bo posebno dobro izdelaval lutke, drugi bo zopet lepo slikal itd., tako bi vsak eno stvar napravil v večji množini in stvar bi bila v redu. Odsek za marionetna gledališča naj bi nadalje skrbel za primerne igre. Slovenskih iger sicer še nimamo, treba jih bo pač prevajati ali prenašati, ali pa na novo spisati.

V najkrajšem času bi dobile lahko vse šole svoja marionetna gledališča. Treba je le poskusiti, uspeh bo mnogo lepši kakor pa pri šolskih odrih.

Kdor se zanima za stvar, mu bo gotovo tudi spis dr. Iv. Laha o marionetnih gledališčih v »Popotniku« iz 1. 1921. dobro došel. Za natančnejša navodila sem pa tudi jaz vsakomur na razpolago.

Stavki z ozirom na slovesno obhajanje državnih praznikov.

(Sprejeti na zborovanju učiteljskega društva za Mariborsko okolico dne 4. oktobra 1924 v Mariboru.)

1. Ker smo dosegli svojo jugoslovansko državo in dinastijo lastne krvi, smo dolžni v svojem narodnem in državnem ponosu z velikim zanosom in s pomnoženo navdušenostjo prirejati ob državnih praznikih slavnosti, ki naj bodo tudi prebivalstvu dostopne.

2. Te slavnosti naj obstoje iz cerkvenega in šolskega dela.

3. Za obhajanje cerkvenega dela zaprosi šolsko vodstvo pravočasno, in sicer le pismeno (nikdar ustmeno) pristojni župni urad za sv. mašo ob primeri uri, ki določa šolsko vodstvo, da se je more udeležiti vsa šolska mladina in

odrasli. Obenem zaprosi šolsko vodstvo župni urad, naj da tudi on razobesiti raz zvonik in župnišče državno zastavo ter naj povabi tudi prebivalstvo na cerkveno slavnost in k razobešanju zastav.

4. Pri sv. maši oziroma po nji, ko se je odmočila skupna molitev za kralja, vladarsko hišo in državo, zapoje šolska mladina skupno s prebivalstvom s spremljevanjem orgelj državno himno.

5. K obema deloma slavnosti povabi šolsko vodstvo razen učiteljstva s posebnim pismeno okrožnico proti podpisom še:

a) duhovništvo v kraju;

b) vse ude krajnega šolskega sveta z načelnikom;

c) vse ude občinskega odbora z županom. Ako je v šolski občini več političnih občin, vse odbornike in župane teh občin;

č) orožniško postajo;

d) požarno brambo;

e) finančno stražo in

f) v kraju oziroma šolski občini obstoječa društva itd. ter ustmeno po šolskih otrocih tudi odrasle.

6. Šolski del slavnosti naj obstoji po možnosti iz

a) slavnostnega govora z ovacijo državi in vladarju;

b) petja državne himne;

c) poklona v obliki pismene vdanostne izjave vladarju potom srezkega glavarja, ki jo podpišejo vsi pričujoči funkcionarji in če le mogoče tudi iz

č) prirejanja živih slik, kratkih gledaliških prizorov oziroma prednašanja in petja domorodnih pesmi;

d) večje slavnosti se naj raztegnejo na popoldne v obliki vsaj ene šolske veselice na leto.

Izdelava kulis in šolskega odra z nalepljenjem.

Celoten šolski oder in kulise za šolske odre se dajo prav efektno izdelati z izrezavanjem in nalepljanjem barvastega papirja. Tak oder nudi gledalcu prijeten utis, pestre plastične slike. Še lepši efekt zadobi zvečer pri razsvetljavi — izgleda tako, kot bi bile lakirane oljate slike.

Delo ima tudi to dobro stran, da je tak oder zelo praktičen in izpeljiv v vsaki učni sobi ter je zelo soliden in trpežen. Vsaka eventualna poškodba (trganje n. pr. pri platnenih kulisah) se da hitro popraviti s preplepenjem enakega papirja, tako da so slike vedno dobro ohranjene.

Tudi je tak oder hitro razdrt in praktično zložitljiv.

Načrte takega odra in kulis v manjšem obsegu je poslal tov. Ljudevit Komar, učitelj v Ponikvi ob južni železnici našemu uredništvu. Kulise in oder bi se dalo narediti hitro tudi po šabloni, če bi se oglasilo dovoljno število naročnikov. Prav primerno bi bilo, ako bi se ob priliki pokrajinskih skupščin Pov. UJU priredilo tudi razstave, na katerih bi se razstavili modeli takih izdelkov. Model nalepljenega odra in kulis obsega pred-

Kdor plove brez smotra in jasne smeri v svetovni reki, je izgubljen, ta služi le drugim; zato se moramo vprašati: ali imamo pravi smoter, pravi ideal, brez pravega ideala in jasne smeri ni mogoč napredek. Kake kulturne in prosvetne ideale imamo izven šole? Usmerjajmo tudi v tem pravcu svojo pot!

7. Slavnosti obhajanja državnih praznikov se udeleži učiteljstvo s šolsko mladino korporativno istotako šolskih veselic.

8. Skupno petje državne himne v cerkvi smatramo za neobhodno potrebno sredstvo za vzgojo dinastičnega in državnega čustvovanja ne samo v srcih mladine temveč tudi odraslih, zato obžalujemo močno, da je ministrstvo ver s svojim odlokom z dne 15. marca 1924, V. K. broj 844 do nadaljnjega ustavilo petje državne himne v cerkvah dotlej, dokler se ne določi novo primernejše besedilo, s tem nam je odvzelo najboljšo vzgojno sredstvo in nam je znižalo patriotično in dinastično razpoloženje ter je državnim praznikom zagrnilo njihov vzvišen pomen v meglo, zato prosimo, naj se ta odlok ne samo kot jako neumesten, temveč tudi kot patriotizmu naravnost škodljiv, razveljavi.

9. Ministrstvo ver blagovoli izdati vsem cerkvenim uradom odlok, naj v smislu teh stavkov podpirajo in pospešujejo slovesno obhajanje vseh državnih praznikov.

nje lice, sobo, pokrajino ter stranske kulise.

Tov. Komar je pripravljen izvršiti tak oder tudi drugje, če se obrnejo tovariši nanj.

V izdelavi ima še drugo serijo vzorcev v narodnih motivih.

Oder je sestavljen iz dveh stranskih in dveh povprečnih sten — ki vse skupaj tvorijo lice — ter se postavijo v kratkem času. Vse ogrodje sestavljajo tanke letve.

Načrti so tako sestavljeni, da so uporabni za vse šole, ki imajo 5.50—7 m širine in 3.20—3.80 m višine šolske sobe. Delo je trpežno in solidno. Eventualne poškodbe se v par minutah popravijo tako, da se prelepi na ranjenem mestu z istobarvnim papirjem.

Večinoma se rabi le dve sliki, soba in pokrajina, ki sta glavni sliki na odrih, drugo se temu primerno prikroji.

Oder v tem slogu je zgrajen popoln v treh mesecih.

Kdor želi podrobnih pojasnil ali naročil, naj se obrne na spredaj označeni naslov.

Naša kulturna organizacija.

Predavanja in poročila pri društvih.

—s Učiteljsko društvo za Maribor in bližnjo okolico, 7. maja 1924 v Mariboru Od 114 članov, navzočih 98.

Waldorfska šola in pedagoška načela dr. Steinerja, predaval tov. A. Skala. Poučni izlet v plinarno v Melju.

—s Učiteljsko društvo za brežiško-sevniški okraj, 10. maja 1924 na Vidmu. Od 67 članov navzočih 46.

O samoizobrazbi učiteljstva, predaval tov. Copič. Sklenilo se je ustanoviti v okraju več »Pedagoških krožkov«, kjer bi nastopili agilnejši tovariši in tovarišice s predavanji. Prvi se ustanovi po tov. Bregantu v Sevnici.

—s Slovenjebistriško učiteljsko društvo, 10. maja 1924 v Poljčanah. Od 41 članov, navzočih 39 (69%).

O našem položaju, poročal strok. tajnik tov. R. Dostal.

—s Logaški krožek okrajnega učiteljskega društva, 17. maja 1924 v Logatcu. Od 41 članov, navzočih 29.

Pravni in gmotni položaj učiteljstva in novi uradniški zakon, predaval tov. Vlad. Požar.

Kako pospešuj osnovna šola idejo narodnega in državnega edinstva?, predaval tov. Doljak.

—s Tržiški krožek, 17. maja 1924 v Šmarjeti. Od 41 članov, navzočih 24.

Najnovejša določbe zakona o taksah s posebnim ozirom na prosveto, predaval tov. Brezovar.

O ženskem vprašanju drugod in pri nas, tov. nadzornik Lj. Stiasny.

O poslu, odgovornosti in nagradah šolskih voditeljev, tov. Aleksander Lunacek.

—s Radovljiško učiteljsko društvo, 17. maja 1924 v Kranjski gori. Od 41 članov, navzočih 39.

O stanovskih vprašanjih s posebnim ozirom na prevedbo, predaval tov. strokovni tajnik Rud. Dostal.

—s Litijsko učiteljsko društvo, 17. maja 1924 v Ljubljani. Od 78 članov navzočih 64, t. j. 82%.

Zahteve moderne pouka v splošnem; kako se je razvil problem nazornega pouka, predavala tov. gđ. Krista Schullerjeva.

Iz ujetništva v Rusiji, predaval tov. Iv. Gabrovšek.

—s Učiteljsko društvo za marenberški okraj, 21. maja 1924 na Kaplji. Od 33 članov navzočih 19.

Najprecejša tekoča stanovska vprašanja, predaval tov. Hren.

Nekaj o papirju, tisku in časopisju, predaval tov. Jože Mravljak.

—s Kamniško učiteljsko društvo, 21. maja 1924 v Radomljah. Od 74 članov navzočih 55.

Učitelj opisan v slovenski literaturi, poročal tov. Ciril Petrovec.

—s Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj, 4. junija 1924 v Mariboru. Od 114 članov navzočih 86, t. j. 75%.

O delovnem principu v elementarnem razredu, predavala tov. gospa M. Godčeva.

—s Učiteljsko društvo v Murski Soboti, 4. junija 1924 v Murski Soboti. Od članov — navzočih 3/4.

O zgodovini Prekmurja, predaval prof. Orožen.

Podmladek Rdečega Križa, predaval tov. nadzornik Cvetko.

—s Učiteljsko društvo za Ptuj, 5. junija 1924 v Ptuj. Od 137 članov navzočih 87.

Kako se gačijo živali (s praktičnim poizkusom pred zborovalci), predaval tov. Cepič.

Socialna ustanova učiteljstva, poročal tov. Mužek.

—s Učiteljsko društvo za ljubljansko okolico, 11. junija 1924 v Ljubljani. Od članov navzočih 150.

O telesni vzgoji, predavala tov. M. Sekulova, s praktičnim nastopom pod vodstvom tov. Kredarjeve.

Ekskurzija, ogledovanje pivovarne »Union« v Ljubljani.

—s Slovenjebistriško učiteljsko društvo, 14. junija 1924 v Šmartnu na Pohorju. Od članov navzočih —?

O modernem pevskem pouku, predaval tov. Šegula.

POROČAJTE o vseh prireditvah in izvenučnem prosvetnem delu, ne zanašajte se, da bodo poročali drugi. Poročila naj bodo kratka, točna in popolna.

KULTURNO SAMOIZOBRAŽEVALNO DELOVANJE ZVEZE JGSL UČITELJSTVA V ITALIJI.

Poročilo samoizobraževalnega odseka:

Samoizobraževalni odsek je imel letos štiri seje.

Socialno izobraževalni tečaji.

Hoteli smo dvigniti izobrazbo učiteljskega stanu s socialnimi tečaji pri Sv. Luciji in krožkovni izobraževalni sestanki. Socialnega tečaja pri Sv. Luciji se je udeležilo okrog 100 članov. Dejstvo, da je število udeležencev vsako leto večje, nam dokazuje, da so tečaji potrebni. Pripoznavi pa moramo, da nedostaja predavanjem na tečaju enotnosti in sistematičnosti; predmeti predavanj so izolirani in se ne morejo združiti v en sam problem. Doseči bomo morali, da bodo vsa predavanja obravnavala le eno glavno vprašanje; le tedaj bomo dosegli neko organsko in dejstveno kulturo, ki bo naš namen. So pa zopet razlogi, ki govorijo za sedanj način; spoznamo namreč čim več kulturnih osebnosti, kar je važno za naše obzorje; tudi bomo pozneje, ko bomo uredili notranji del predavanj glede enotnosti, lahko zbirali izmed onih, ki nam bodo največ nudili.

Izobraževalni krožki.

Drugo sredstvo, s katerim želimo dvigniti izobrazbo članov v okviru naše Zveze, so sestanki članov, ki bivajo v neposredni bližini in se lahko shajajo vsaj enkrat na mesec. Letošnje leto nas je izučilo, da so člani duševno pripravljeni za take sestanke in da je treba le tovarišev, ki znajo in hočejo voditi izobraževalne krožke.

Število in obisk sestankov.

Prva naloga samoizobraževalnega odseka je bila letos, da se krožkovi izobraževalni sestanki začnejo in organizirajo. Druga naloga pa je bila, da dobijo udeleženci sestankov prave in globlje pojme iz sociologije. V Idriji, kjer je precej tovarišic, ki so vse organizirane, so se sestanki vršili redno. Bilo je 10 predavanj, ki se jih je udeležilo poprečno po 15 članov. V postojnskem okraju so delovali trnovski, šentpeterski in vipavski krožek; člani iz postojnskega krožka so se udeleževali sestankov v Št. Petru. Ko bo imel postojnski krožek svoje lastne sestanke, bo izobraževalno delo v okraju urejeno. Bilo je 19 predavanj, ki se jih je udeležilo po 12 članov. V koperskem okraju je bilo delovanje oteženo, vendar so bila prirejena 4 predavanja, ki se jih je udeležilo po 5 članov. V tolminskem okraju so se tovariši shajali na prijateljskih sestankih priredili 5 predavanj, ki se jih je udeležilo po 5 tovarišev. V voloskem okraju so sestanki zaradi slabih komunikacijskih zvez skoro nemogoči, vendar sta bili 2 predavanja, ki sta se jih udeležila po 2 tovariši. V Trstu je precej učiteljev in učiteljic, vendar sta bila le 2 sestanka, ki se jih je udeležilo po 15 članov. Izobraževalnega dela ni bilo v pazinskem, goriškem in sežanskem okraju. V pazinskem okraju so sestanki nemogoči zaradi razmer in zaradi terenskega svojstva dežele; poudariti pa moram, da tovariši kljub nesrečnim razmeram niso pozabili na izobrazbo in da jim časovni kulturni dogodki niso tuji. Neopravičljivo pa je nedelovanje v goriškem in sežanskem okraju.

Temata predavanj.

Na sestankih je bilo 42 predavanj sledeče vsebine: Uvod v sociologijo, Posameznik in družba, Osnovni pojmi iz sociologije, Postanek in bistvo države, Liberalizem in kapitalizem, Utopični socializem, Temeljni nauki marksizma, Šola in družba, Socialna zgodovina Slovencev, Poročilo o Ušeničnikovi »Sociologiji«, Poročilo o Krekovem »Socializmu«, Poročilo o Engelsovi knjigi »Od utopije do znanstva«, Poročilo o Žgečevi knjigi »Vzgoja najširših plasti našega naroda«, Uvod v narodno gospodarstvo, Življenjepis Angleža Morrisa, Kaj nam je najpotrebnejše, Pojm filozofije, Utilitarizem in evolucionizem v etiki, Etični darvinizem, Kritika evolucionizma, Kantova etika naziranja in mišljenja, Etika in religija, Krščanska etika, Esteticizem v etiki, Etična vzgoja, Šolska vzgoja in etika, Impresionizem in ekspresionizem, Zgodovina italijanskega šolskega zakonika, Italijanski šolski zakonik, Novi šolski zakon in nove šolske odredbe, Novi učni načrt za ljudske šole, Novi zakon o načinu usposobljenosti študij izpitov.

Razvidno je, da ni bilo v snovi predavanj prave enotnosti. Krivo je bilo to, da sestanki še niso bili urejeni in ni bilo povsod predavateljev, ki bi jim bila znana sociologija.

Načrt za drugo leto je sledeči:

Centralna knjižnica.

Ustanovila se bo Zvezina knjižnica, ki bo obsegala draga in zares znanstvena dela; posluževali se je bodo predavatelji in oni člani, ki se ne bodo mogli udeleževati sestankov.

Delovanje krožkov.

Sestanki naj se nadaljujejo, kjer so se že vršili, pomnožijo naj se, kjer jih je bilo premalo, začnejo naj se tam, kjer jih letos ni bilo.

Predavatelji.

Odsek bo zbral iz vsakega krožka po enega člana, ki ima sam zadosti izobrazbo in se zaveda, da je izobraževalno delo njegova dolžnost.

Statistika.

Neobhodno potrebno je, da se uvede redno dopisovanje med odsekom in voditelji sestankov. Po vsakem odseku naj se takoj poroča, kdaj je bil sestanek, kdo je predaval, kaj je bil predmet predavanja in koliko članov se je udeležilo sestanka.

Program predavanj.

Kjer ni bilo letos predavanj iz sociologije, naj se vršijo drugo leto. Krožki pa, ki jim je sociologija že znana ali pa jo bodo končali v kratkem, naj obravnavajo na sestankih vzgojslovna vprašanja na sociološkem in filozofskem temelju, posebno pa naj proučujejo načela in vrste delovne šole.

Nekaj pa nam je najpotrebnejše. Prepričani moramo biti, da je etično življenje višek kulture in da bomo premagali nasprotnike, ko bomo pravno boljše živeli kot oni.

PODPIRAJTE »NARODNO PROSVETNI SKLAD« Pov. UJU, da pridemo čimprej do večjega razmaha in osamosvojitve našega narodno prosvetnega dela.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolske ljudske knjižnice.

—pk Hum pri Ormožu. Vodstvo Davorin Trstenjakove ljudske knjižnice se iskreno zahvaljuje učiteljskemu društvu v Marenbergu za v tem mesecu naklonjeni dar 100 dinarjev. Posnemajte!

Izleti in ekskurzije.

—pi Letošnje počitnice so bile za našo šolsko mladino posebno pomenljive. Na predlog nestorja tukajšnjega učiteljstva, tovariša Janka Škrbinca, so šolska vodstva v Višnji gori, Stični in Št. Vidu priredila medpočitniški šolski zlet na Obolno, med Stično in Litijo stoječo goro s prekrasnim razgledom. Ker se je zleta udeležilo okoli 150 učencev in učenek, so tukajšnje tvrde izdatno prispevale z jestvinami in pijačo. G. M. Omahen je podaril svinjetino, lastnik vile Jenčič pa izborna pijačo, ki so jo pomešano z vodo, mogli piti tudi šolarji, ker studenci po hribih niso povsod zdravi. Iz samostana od g. opata smo dobili velik daljnogled na stativu, gg. Gorišek, Škufca in drugi so poskrbeli vozove. Tako smo torej odšli 15. avgusta popoldne na zlet in prenočili pri posestnikih ter imeli v soboto, 16. avgusta krasen razgled proti severu od Litije do Triglava in dalje. G. župan Erjavec iz Drage nam je razložil posamezne vrho-

ve in nas je končno še fotografiral, ker se peča, mimo raznih drugih funkcij, tudi s fotografijo. Posebno pa nas je razveselilo, ko se je pripeljal okoli desete ure popoldne na domačem vozu g. nadučitelj Škrbinc sam, ki ga je na vrhu igrajoča se mladina veselo obsula. Pripeljal je seboj lep kos govedine, iz katere so navzoče gospodične pripravile slašten golaž po njegovem načinu, v resnici tako, kakor ga zna skuhati samo naš Janko. Popoldne smo se napotili proti domu in smo, sicer nekoliko trudni, toda veseli in židane volje, prišli v Višnjo goro. Mladina je dobila kavo v gostilni g. Škufca, odraščenci pa so se pokrepčali z izbornim pivom. Učenci in učenke so šle v mraku domov, gg. Omahen, Jevnikar, Rojc, Erjavec, Gros, Samec in Tekster pa so priredili pogovor za elektrarno Zagradec-Krka; prisostvovala sta tudi gg. Pešec iz Šmarja in Rus z Grosupljega. Pogovor je tekel tako ugodno, da je obljubil gosp. Omahen iz svojega kupiti rezervni parni stroj, g. Erjavec z nekaterimi tovariši pa dinamo. — Po končanem pogovoru so nas zabavali z godbo in petjem (klavir g. tovariš Škrbinc) mladi gospodi in gospodične do približno polnoči. Tako smo končali lepo prireditev veseli tembolj, ker smo v našem kraju prvi s takim izletom. Medpočitniške izlete priporočamo tudi ostalim šolam kot izborna pedagogično razvedrilno in podučno sredstvo.

— AKO IMATE V SVOJEM KRAJU KNJIŽNICO, POGLEJTE, če je prejela najnovejši katalog knjig Učiteljske tiskarne. Ako ga ni prejela, sporočite po dopisnici, da se ji ga dopošlje. Sporočite natančne naslove vseh knjižnic v vašem kraju v to svrhol!

Šolske razstave.

—po Šolska razstava na Talčjem vrhu pri Črnomlju. Viadukt pri Otovcu je eden najinteresantnejših delov belokranjske železnice. Delo je vodil inž. Horvat in ga tudi odlično izvršil. Par streljajev od viadukta stoji prijazna talčška šola. Okolica je tipično kraška in tov. Čebular izpreminja ograjeno šolsko gmajno v ličen in zanimiv šolski vrt. Mimogrede povedano — je napravil tudi tu kr. šol. svet napako, da je vrt ograjil, predno je bil svet splaniran. Na vrtu je opaziti prav lep napredek in trpelo bo še nekaj časa, predno bo vse delo končano. Vse drugo lice pa kaže notranjost šole. Letošnja razstava je bila razdeljena na več oddelkov, med katerimi je bil pač najbogatejši risarski. Uspehi so prav odlični, kar je znak, da ima tovariš prav dobro metodo in goji predmet z vso vnamo. V začetku drži vajeti čvrsto napete in jih le polagoma popušča. Na ta način dobi tudi sigurno linijo, ki je najbolj merodajna stran risanja. Pri barvi pa plane vsa otroška domišljija na dan. Barve se prelivajo na vse mogoče načine, da je dosežena najbujnejša pestrost, ki jo tako ljubi otroška duša. Veliko važnost polaga Čebular tudi na podpise pri risbah in jih spravlja v sklad s celoto, kar daje risbam poseben značaj. Važno je tudi kmetijsko risanje, ki se goji še malokje, je pa za kmet. prirodop. pouk največje važnosti. Tesno v zvezi je rokotvorni pouk, ki se naslanja na potrebe domačega gospodarstva. Cel muzej najrazličnejših modelov gospodarskega orodja in priprav je razstavljen, kar vzbuja zanimanje kmetijskega ljudstva. Prav nazorno je razložen moderni panj s premakljivim satovjem, da se lahko tudi najbolj zakrknjen starokopitež prepriča o praktičnosti modernega panja. Da pa pokaže tudi res praktično stran naprednega čebelarstva, je preuredil tov. Čebular star kmetijski čebelnjak v moderno čebelarstvo opazovalno postajo. Stara zunanost vabi domače prebivalce, da ne najdejo izgovora po novih dragocenih zgradbah, ki stanejo ogromno denarja. Končnice panjev je poslikal z najrazličnejšimi prizori raznih pravljic, ki vabi staro in mlado in pri tem kar nehoti opazuje tudi življenje čebel. Čebelnjak stoji v vasi proč od šole in tako imajo priliko tudi neverjetni Tomaži na skrivaj pogledati v kraljestvo Binetovih čebel, kadar ga ni doma. Potem ni čuda, da raste zanimanje za napredno čebelarstvo na Talčjem vrhu od dne do dne. — Pomanjkanje raznih učil ni menda nikjer tako občutno kakor ravno v Beli Krajini. Na tej šoli pa se množi zbirka

* To vidimo pri narodni ornametiki, kjer se mora dovoliti otrokom vso prostost. Tu naj se deca razigra v formi in barvi, tu naj pokaže svojo notranjost!

od dne do dne in stroški so prav minimalni. Odlične zgradbe mostiščarske vasi se pomudimo pri Taboru, ki nas spominja na turške čase. Iz grobega betona je lično zgrajen hrib, ki ga venča lična cerkva, obdana z visokim močnim zidom. Učiteljjeva beseda razpali otroško domišljijo in že se vname vroč boj na Taboru med napadalci in obleganci... Za prirodopisni pouk si je pripravil Čebular lepo zbirko najrazličnejših preparatov. Zlasti ptice so lepo pripravljene, ker imajo tudi svojo karakteristično »okolico«. Škorec kuka skozi odprtino iz dupla, drugi mu pa žvižga pred duplom, druge ptice so na gnezdih, srakoper je ravno »odprl svojo mesnico« na črnem trnu in prodaja »meso« raznih hroščev in mladih tičkov, plahi hudournik pa prhuta z ostro razpetimi krili pod šolskim stropom. Šola nam kaže vsepovsodi delo, za katero je človek ustvarjen. Z delom pa pride človek do blagostanja in boljšega življenja. Čebular kaže s svojim delom deci, da je lahko z marljivostjo doseči vse, tudi navidezno težke cilje. Naš kmetijski človek je realist in on ne veruje samim besedam in teoriji, ampak hoče vzgledov in dela. Kjer najde oboje, je njegova nezaupljivost razorožena in tam ne opravijo niti osebni, niti načelni nasprotniki nič, ampak naletijo na odkrite zagovornike šolstva in gospodarskega napredka.

Šolski odri in pevski zbori.

—po Ljutomer. Tukajšnja osnovna šola je dne 15. avgusta t. l. priredila sodelovanjem glasb. učiteljice gđc. Minke Zacherlove in ml. goslača gimnazijca g. Draga Šijanca iz Maribora v telovadnici prvi mladinski koncert, ki je po zaslugi našega neumorno delavnega učitelja-upravitelja g. Frana Zacherla imel prav dober uspeh.

Mladinski zbor učenk je s spremljevanjem klavirja ljubko in čuvstveno pel E. Adamičeve: »Trobentica«, »Na Jurjevo«, »Pri polžu«, »Ciganka« in »Uspavanka«; nadalje je pel: »Dekle in lilija« — Hladnikov dvospev, »Čergo moja« in »Potočara« — srbski narodni dvoglasno, »Berjeza« in »Vozle rečki« — ruski narodni, »Divja rožica« — Volaričev dvospev, »Rože za Marijo« — Premrlav dvoglasni zbor, »Istrske narodne« — Šantlov dvoglasni zbor, ob sklepu pa »Vesela pevka« — Hladnikov dvoglasni pevski valček.

Občudovanje občinstva je vzbudilo 15-letni goslač g. Drago Šijanec. Sviral je dva težka komada: 1. Balada in poloneza »Vieuxtemps« in »Ciganski ples«. Imponira njegov mirni, a sigurni nastop, lahkota igranja in čistota tonov v najvišjih legah in najtežjih pasažah. Ako ostane vztrajen v stremljenju za popolnostjo, obeta nam prvovrstnega virtuozna na goslih. Nadebudnega goslača, ki ga je občinstvo navdušeno aklamiralo, pa tudi težje pevske točke je mojstrsko spremljevala na klavirju priznana pianistinja gđc. Minka Zacherlova, dočim je za lažje pevske točke oskrbovala »pratnjo« 11-letna učenka Tatjana Grosmanova.

Ako še omenim, da je bil ta prvi mladinski koncert ljutomerski dobro obiskan, in da je vsled tega podporno društvo osnovne šole zadovoljno z gmotnim efektom, sem v glavnih potezah navedel vse potrebno. Vendar ne!

V dolžnost si štejem izreči v javnosti priznanje odličnemu narodnemu delavcu in dolgoletnemu buditelju in krepitelju narodne zavednosti tovarišu Franu Zacherlu. Polnih 35 let svojega službovanja je poleg uspešnega šolskega dela vežbal — največ v poznih nočnih urah — pevske zборе v Cezanjevcih, pri Mali Nedelji in v Ljutomeru, prirejati ljudske veselice, razne koncerte, gojiti šolsko ter cerkveno ljudsko in umetno petje z najlepšimi uspehi, vse kot neplačano narodno-požrtvovalno delo. S tem je dajal tudi impulze mnogim tovarišem v domačem okraju, da so začeli že pred desetletji delovati na enak način. In če se je — ne morda dandanes, marveč že v predvojni dobi — upravičeno naglašalo, da je v ljutomerskem okraju narodna zavednost splošna in utrjena, bila je to samo naravna posledica Zacherlovega in njegovih posnemovalcev delovanja pri pevskih zbora. Idealno in vztrajno je deloval ta tovariš, dokler je bil čil in popolnoma zdrav, ne miruje pa tudi sedaj, ko mu je kap deloma ohromila levo roko; enak je junaškemu borcu, ki vztraja na braniku do skrajnosti. Njegovo uspešno narodno-kulturno delovanje zasluži najvišje odlikovanje! Čast — komur čast!

Cvetko.

1. Izjavljamo, da smo brezpogojno solidarni z enotno organizacijo UJU.

2. Obsojamo vsakogar, ki poskuša zanesi neslogo v naše vrste.

3. Obžalujemo, da odločuje v prosvetni upravi politika, ne pa postava in pravica in je v najvažnejših vprašanjih učitelstvo izključeno od sodelovanja.

4. Protestiramo, da se odstavljajo najodličnejši, nad vse zaslužni šolniki, kakor Gangl, Rapè, Scheil i. dr., da se razveljavljajo službeni dekreti in se premeščajo učitelji brez službene potrebe na željo nekaterih oseb.

—res Učiteljsko društvo za brežiški in sevnjski okraj je zborovalo dne 11. t. m. v Brežicah, in je sprejelo sledeči resoluciji:

1. Protestiramo proti nasiljem, izvršenim v prosvetni upravi v zadnjem času nad naprednim učiteljstvom, predvsem radi razrešenja g. višjega šolskega nadzornika Gangla in krivične uporabe člena 71. činovniškega zakona.

2. Protestiramo proti pisavi »Slovenca« v zadnjem času ter odločno izjavljamo, da smo solidarni in z vsi disciplino v enotni organizaciji UJU!

—res, Ljutomersko učiteljsko društvo, zbrano dne 11. oktobra 1924 na svojem zborovanju v Kapeli pri Radencih:

1. obžaluje, da odločuje ravno v prosvetni upravi politika in to baš politika

stranke, ki ni nikdar vzela resno šolskega vprašanja;

2. protestira, da vrši sedanji režim nasilje nad naprednim slovenskim učiteljstvom, predvsem protestira in je ogorčeno radi razrešenja višjega šolskega nadzornika Engelberta Gangla ter ljutomerskega okrajnega šolskega nadzornika Ivana Koropca;

3. odločno obsoja zlorabo člena 71. činovniškega zakona, ker se na ta način goji in podpira vse drugo prej nego bratstvo, vzajemnost in uspešno prosvetno delo.

—res Sv. Lenarško učiteljsko društvo je sprejelo na svojem zborovanju dne 15. oktobra t. l. sledeče resolucije:

1. Enoglasno izjavljamo, da smo bili, smo in bomo solidarni z našo organizacijo UJU.

2. Odločno obsojamo nasilja, ki prihajajo od prosvetne uprave v zadnjem času nad naprednim učiteljstvom. Protestiramo proti odstranitvi višjega šolskega nadzornika E. Gangla.

3. Odločno zahtevamo osamosvojitve šolske uprave od politične.

Prezaslužnemu srezkemu šolskemu nadzorniku izrekamo najiskrenejšo zahvalo, kajti vodil je od prevrata sem popolnoma objektivno in z mnogim trudom v nacionalističnem duhu učitelstvo z najboljšimi pedagoško - didaktičnimi nasveti in modernimi načeli.

Božič v Staro vas, Celestin Perka-vac v Ribnico, Cezar Sancin na Vinico, Zora Kneisel v Staro vas, Jan-kovič Janko v Podstenice, Marija Kovič na Trebelno, Stanko Gajšek v Senovo, Mara Šiferer-Dietz na Zidan most, Anica Gabršek v Reko nad Laškim, Adolf Arzenšek k Sv. Jederti, Frančiška Molik na Rakek, Bogomira Dobovšek v Dobrepoje. — Premeščeni so: Franja Černe-Mrak iz Trziča v Leskovec, Vladimira Perhac iz Leskovca v Trzič, Roza Krische-Progar iz Črmošnjic v Hinje, Zora Iskra iz Radovljice na Vič, Julija Weble iz Kočevja v St. Peter pri Novem mestu, Anica Sekula z Blok v Podzemelj, Rudolf Bratok z Velikih Poljan v St. Rupert, Alojzij Markič iz Ovčjaka na Vič, Milan Grom iz Žvirč v Babino polje, Jožica Erbežnik iz Dolža v Prečno, Kristina Hafner iz Žužemberka v Radovljico, Hilda Mihelčič iz Sv. Križa pri Litiji v Zagorje, Dragotin Zupančič iz Stopič v Rakitno, Franjo Bitenc od Sv. Primoža na Pohorju v Staro lipo, Darinka Bercé iz Boštanj v St. Janž, Katarina Andrejka iz Preske v Rove, Elza Podboj iz Rov v Presko, Gabrijela Grom-Hladnik iz Dol. Nem. vasi v Babino polje, Marija Bartol iz Dolenje vasi v Ribnico, Ivana Dolinšek iz Kolovrata v Senožeti, Ladislav Požar z Ježice na Barje, Oskar Hrast iz Mengša na Črnuče, Mira Klun iz Fara-Vasi v Loški potok, Fran Žukovec iz St. Petra v Novo mesto, Marija Kramolc-Vyzourek iz Dobrepolj v St. Vid nad Ljubljano.

— Verne duše so prost dan; to naj velja vsem onim, ki se tozadevno obračajo na nas. Dosedaj je bilo to še vedno v navadi, kadar je padla med dva dni nedelja.

— Pojasnilo. V eni zadnjih števil »Učit. Tovarisa« je bilo objavljeno, da je dobilo študijski dopust za višjo pedagoško šolo v Zagrebu samo enajst klerikalnih strankarjev. Sedaj so se nam javili, da so dobili dopust med temi tudi ti-le člani UJU: tov. Iskra, Cotič, Rojc, Vidmar (ta za sikarsko akademijo), Anica Černejeva in Tone Seliškar, ki pa je samovoljno prekinil dopust in se vrnil na svoje službeno mesto.

— Imenovanje. Josip Ribičič, učitelj pri Sv. Jakobu v Trstu je imenovan za začasnega šolskega upravitelja na Rakeku; učiteljica Julija Kos-Kmet v Podkrajju za učiteljico brez stalnega učnega mesta v Dolenji vasi.

— † Fran Jordan, V deželni bolnici v Ljubljani je umrl tov. Fran Jordan, stalni učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani. Pokojnik je prej služboval v Toplicah pri Zagorju, Radečah, Bukovju, Razdrtem in kot nadučitelj v Ihanu. Rojen je bil v Grobljah pri St. Jerneju, šolal se je v Kočevju in Novem mestu ter je napravil leta 1893. maturo na ljubljanskem učiteljskem. Posebno se je posvetil nadaljnjemu izobraževanju. Obvladal je francoski jezik, obiskoval tečaj za rokotvorni pouk na Dunaju, pri katerem se je posebno zanimal za mizarstvo in lesorezbo, tečaj za moderno risanje v Ljubljani in za kmetijstvo na Grmu. Bil je blagega značaja in vzoren šolnik, kar mu je šolska oblast izkazala z dvema priznanicama. Zapušča štiri nedoletne otroke in ženo. Blagemu tovarišu bodi ohranjen časten spomin, preostalim pa naše sožalje!

— V Črnučah pri Ljubljani je umrl tov. Cerar, N. p. v m.!

— Belokranjsko učiteljsko društvo je sklenilo v počaščenje spomina prvorbitelja za naše pravice, soustanovnika Učiteljskega konvikta, vrlega tovariša Jakoba Dimnika pristopiti Učiteljskemu konviktu kot ustanovnik z zneskom 1000 Din.

— Tiskovine za knjigovodstvo trgovskih nadaljevalnih šol ima v zalogi Učiteljska tiskarna, in sicer blagajniško knjigo, dnevnik, glavno knjigo, salda konti in skontro blaga, vsi v posameznih polah. Vodstvom trgovskih nadaljevalnih šol jih najtopleje priporočamo.

— NAROČNIKE »ZVONČKA« opozarjamo, da bo prihodnji številki »Zvončka« priložena položnica z označbo dolžnega zneska. Prosimo nujno, da nam nemudoma poravnate naročnino. Kdor nam tekom novembra ne poravnata dolga na naročnini, ne bo dobil decembrske številke. Naše tovarišice in tovariše vlijudno prosimo, da na to opozorijo naročnike »Zvončka« v svojih razredih. Mesečniki dobe obračune pozneje. Upravnik.

IZJAVA.*

Med učiteljskimi imenovanji, ki se čutijo preganjani, je bila navedena v listih tudi učiteljica ga. Sterk-Jurca Marija, ki je prišla med te menda tako, kakor Pilat v vero.

Da bi se z zlobnim zavijanjem ne spravljalo morda tega imenovanja in stik z neko disciplinarno zadevo, izjavljamo podpisani, da je imenovana učiteljica za razpisano učno mesto v Hajdini sama prosila, katero mesto ji je potem prosvetno ministrstvo podelilo.

V Radečah meseca oktobra 1924.

Jos. Armič,
šolski upravitelj.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Darila: Anton Porekar, nadučitelj na Humu pri Ormožu 50 Din namesto vena na grob umrlemu tovarišu in sošolcu ter iskrenemu prijatelju Martinu Šalamuni. — Za »Ganglov kamen« sta darovala Ferk Bogomir, učitelj pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju in Julka Bantan, šolska upraviteljica v Mačkovcih (Prekmurje) vsak po 1 obveznico 7% državnega posojila à 100 Din (sept. 1922.) = 200 Din. Zbirka »Ganglov kamen« izkazuje sedaj 9396 Din. Iskrena hvala! — Blagajniki učiteljskih društev spomnite se članarine za naš dom! — M. Kožuh, blagajnik.

Učiteljski pravnik.

—Š Brezplačno zdravljenje za državne uradnike v bolnicah. Kakor izve-mo, je izdan odlok, da se uveljavi člen uradniškega zakona glede brezplačnega zdravljenja državnih uradnikov v bolnicah Slovenije. O zadevi bomo podrobneje še poročali.

—Š Dvomesečna posmrtna pomoč in pogrebina se izplačuje v Ljubljani in ne v Beogradu. Kakor izve-mo je izdana odločba, da se odslej tudi dvomesečna posmrtna pomoč in pogrebina izplačuje in nakazuje pri finančni delegaciji v Ljubljani in ni treba šele rešitve z Beograda. S tem se je nakazilo in administracija zelo pospešila. O zadevi bomo podrobneje še poročali.

—Š Prošnje za penzijo in vdovnino morajo biti opremljene z »Uverenjem o godinama službe«, z izkazom o razrešitvi iz službe. Glavna kontrola zavrača vse prošnje, ki niso opremljene s temi prilogi.

—Š Čin pedagoške šole. Glavni prosvetni svet v Beogradu se je izrekel o činu pedagoške šole. Pedagoška šola po tem izreku nima čina fakultet, vendar spada med visoke strokovne šole. Pri izpremembi uradniškega zakona se mora kandidatom s kvalifikacijo pedagoške šole omogočiti, da pridejo v I. uradniško kategorijo.

—Š Izostanek državnega uslužbenca od službe. Ministrstvo pravde razglasa: Centralna komisija za izvrševanje zakona o civilnih državnih uslužbencih je izdala o izostanku državnega uslužbenca iz službe sledeče mnenje: Po členu 104. zakona o državnih uradnikih mora državni uslužbenec, ki kadarkoli in iz kakršnegakoli razloga ne more priti v službo, o tem poročati takoj, najkasneje pa v 24 urah, svojemu neposrednemu starejšini in opravičiti svoj izostanek. V zakonu ni predpisano, kakšna bodi ta opravičila, in prepuščeno je presoji dotičnega starejšine, da se zadovolji tudi samo z uslužbenčevimi prijavo, če je uslužbenec verodostojen in zanesljiv, tako da opravičje zaupanje. Če ga ne opravičuje ali če dalje časa ne pride v urad, se mora zahtevati zadostno dokazilo, ki naj z njim uslužbenec izpriča svoj izostanek. Kar se tu smatra za izostanek vobče, velja tudi za izostanek zaradi obolevosti. Tudi v tem primeru je uslužbenec dolžan, postopati po členu 104. zakona. Če traja bolezen dalje časa in je uslužbenec sicer verodostojen, se lahko zadovolji starejšina tudi samo z uslužbenčevimi prijavo. Drugače mora zahtevati od njega dokazilo. Pri izbiri tega dokazila pa starejšina ne more več postopati po svoji presoji, ker je to dokazilo predpisano v členu 108. Če se torej po starejšinovem mnenju pokaže potreba, da se ugotovi zdravstveno stanje državnega uslužbenca, ki je izostal od službe, mora ta svoj izostanek opravičiti na podstavi komisijske ugotovitve svojega zdravja, kakršna je določena s členom 108., ker je tudi

* Za ta dopis odgovarja uredništvo le toliko, kolikor določa zakon.

Položaj profesorjev.

V članku »Stanovsko gibanje slovenskih profesorjev« (»Učit. Tovarisa« št. 41 od dne 16. oktobra 1924) stoji trditev, da je položaj profesorjev »relativno ugodnejši nego je bil v Avstriji«.

Da vidimo: V Avstriji je profesor pri prvem definitivnem nameščenju prišel v IX. činovni razred, t. j. činovni razred stotnika ali kapetana, z 10 službenimi leti je prišel v VIII., z 20 službenimi leti v VII. činovni razred ali čin podpolkovnika. Začetna plača v IX. činovnem razredu je bila 2800 K na leto, najvišje 6500 K brez aktivitetne doklade. Celotni najvišji prejemki profesorja so se od najvišjih prejemkov podpolkovnika razločevali za nekaj sto kron letno, kolikor je bila stanarina pri oficirjih višja kakor aktivitetna doklada pri državnih uradnikih.

Sedaj pride profesor z definitivnim nameščenjem v 8. grupo I. kategorije, ki ima isto položajno plačo kakor poročnik. Profesor doseže 4. grupo I. kategorije, ki ima sicer isto položajno plačo kakor podpolkovnik, toda celotni prejemki podpolkovnika so večji za 850 Din mesečno v denarju in za 27 m³ drv na leto, kar

predstavlja mesečno najmanj 300 Din, tako da star, doslužen profesor prejema približno iste prejemke kakor kapetan, to je konča s prejemki onega oficirskega čina, s katerim je v Avstriji začel definitivno službo. Na videz ugodnejši položaj imajo starejši ravnatelji (nad 20 službenih let), ki imajo položajno plačo brigadnega generala; toda tudi njihovi celotni prejemki ne presegajo celotnih prejemkov podpolkovnika, dočim so v Avstriji ravnatelji imeli čin in plačo polkovnika.

O nadzornikih niti ne govorimo. Njihov položaj je tak, da se vsak profesor in vsak ravnatelj brani nadzorniškega mesta.

Pri vsem tem pa je treba upoštevati, da tudi današnji oficirski prejemki po valutni vrednosti daleč zaostajajo za predvojnimi; tem bolj velja to seveda za profesorje in druge civilne državne uradnike.

Edina ugodnost dosežena je s tem, da mladi profesorji avtomatično postanejo definitivni, dočim so v Avstriji nekateri suplenti morali po 5—6 let čakati na izpraznjeno mesto.

Splošne vesti.

—r Opuščanje slovenskih učiteljev v Italiji. Šolski skrbnik Reina je zagotavljal poslancu dr. Besednjaku, da se ni bati opuščanja slovenskih učiteljev. Toda italijanska gospoda govori eno, dela pa drugo. Sedaj so odslovljeni prvi učitelji na podlagi nove zakonodaje za osnovno šolo. Opuščeni so: Bernetič Fran, Rakitovac, Cerut Silvester, Predloka, Demarin-Flego Zorka, Kenič Andrej, Zagorje, Knap Anton, Col, Medvešek Bogomil, Dekani, Mistej Josip, Bukovica, Pahor Josip, Sežana. Sledili bodo še drugi odpusti.

— Za prosvetnega inšpektorja bi-toljske oblasti je imenovan gosp. Peter Lješnarevič, direktor gimnazije v Vele-su.

— Belokranjskemu učiteljskemu društvu. Ker je prosvetni oddelek za Slovenijo razveljavil odlok višjega šolskega sveta z dne 16. decembra 1919, št. 16.153, s katerim je dovoil, da se smatrajo dnevi ob zborovanju učiteljskih društev pouka prosti, se za 8. dan novembra 1924 določeno društveno zborovanje ne bo vršilo. — Predsednik.

— Vse one, ki eventualno še niso prejeli »Rešenja« o prevedbi opozarjamo in jim nasvetujemo, naj še enkrat s koleka prosto vlogo urgirajo rešitev »rešenja« in naj ponovno izpolnijo in prilože ono polo »Podaci«, ki smo jo morali izpolniti vsi meseca decembra 1923. Vlogo naj potem uradnim potom pošljejo na ministrstvo.

— Učiteljska imenovanja. Novo vo so imenovani: Ivana Košar v Bukovščico, Vanda Andoljšek v Trbovje, Ada Ōlhofer v Gabrje, Jagoda Bačič v Polšnik, Avgust Binder v Ovčjak, Alojzij Cotman v Reichenau, Ana Terpin v Laze, okraj Črnomelj, Roza Roš v Stranje, Adalbert

Nasilja novega prosvetnega režima.

—na Največji centralizem, ki smo ga dosedaj poznali pri prosveti, so sedaj v praksi upeljali klerikalci, ki so se najstrastneje borili proti centralizmu. Dr. Korošec celo novincev ni pustil imenovati prosvetnemu oddelku, kaj šele okrajnim šolskim svetom, za kar so se klerikalci svojčas tako gnali. Takí so klerikalci v praksi in jih je imel sedaj vsakdo priliko spoznati!

—na Anarhija pod klerikalnim prosvetnim režimom. Okrajni šolski nadzorniki uradujejo samo po dva dni v tednu, so nadalje še upravitelji šol v lastnem okraju, so voditelji obrtnih nadaljevalnih šol in poučujejo celo na njih. Uradne akte odnašajo iz urada domov. Prav le-pa vlada »reda«.

—na Protekcija ministra prosvete »zakona, pravice in reda«. Ako pogledamo deške šole v Sloveniji, opazimo, da je »mali minister« g. Velikonja namestil na njih zadnje čase vse polno ženskih učnih moči ter uganjal na njih pravcato partizansko protekcijo, proti kateri se je klerikalni tabor še pred kratkim tako strastno boril. V Mariboru je namestil hčerko bogataša dr. Leskovarja na deški šoli, ki je komaj dovršila učiteljšče. O takih nameščenjih bomo še obširneje izpregovorili.

—na Gospod vladni komisar Narte Velikonja je imenovan v ministrstvo za šume in rude, a rešuje partizansko prosvetno politiko pri prosvetnem oddelku. Kako se to strinja z vlado »zakona in reda«?

—na Maščevanje režima. Tovariš Vladko Rapè, učitelj v Mostah, je premeščen v Sv. Lenart nad Škofjo Loko. Na njegovo mesto je klerikalni režim delegiral mlajšo učiteljico, in sicer na deško šolo, kar je tudi lep primer »zakonitosti«.

ta eden izmed primerov, ko se mora zdravstveno stanje državnega uslužbenca ugotoviti po zakonu, in ker se opira dotična starejšinova zahteva na uslužbenčev dolžnost, opravičiti svoj izostanek po členu 104. zakona. Starejšina določi komisijo dveh državnih ali samoupravnih zdravnikov, ker je že sam pojem »komisija« zdužen s pogojem, da mora določiti komisijo neko oblastvo. Če predloži uslužbenec izpričevalo dveh državnih ali samoupravnih zdravnikov, se takšno izpričevalo ne more smatrati za dokazilo po členu 108., ker to ni komisijski pregled. Okolnost, da je samo starejšina pooblaščen, določiti zdravniško komisijo, še ne obseza dolžnosti države, da bi trpela stroške in nagrade zdravnikov, ker to za državo še ne znači primera, ki ga navaja tretji odstavek člena 108. V tem primeru ni dala naloga za pregled država (kakor je to rečeno z besedo »zahtevala«), marveč je bil uslužbenec po členu 104. dolžan, dokazati svojo bolezen, kar se more zgoditi po členu 108. samo s komisijskim pregledom. Določitev komisije po starejšini je samo tehnična stran tega vprašanja. Zato trpi v tem primeru zdravniške stroške in nagrade uslužbenec kot stranka, ki je morala po dolžnosti opravičiti izostanek (člen 104.) in po starejšinovi presoji v to svrhu zahtevati pregled (člen 108., tretji odstavek). Drugače pa bi bilo n. pr., če bi hotela država uslužbenca zaradi bolezni, toda brez njegovega pristanka, odpustiti iz službe ali ga upokojiti po točki 1. člena 133. uradniškega zakona. V tem primeru bi trpela zdravniške stroške in nagrade država, ker uslužbenec po zakonu ni dolžan, podati ostavke sam ali zahtevati sam upokojitve.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARENBERŠKI OKRAJ zboruje v soboto, dne 8. novembra 1924 ob 9. uri dopoldne v Vuhredu v šoli. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Predavanje: tov. Makso Tomažič — »Narodno - državljanska vzgoja s posebnim ozirom na obmejno šolstvo«. 4. Tov. Vidmar: Razkazovanje skioptičnih slik. 5. Slučajnosti. Udeležba obvezna. — Odbor.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ zboruje v četrtek, 6. novembra t. l. v mali dvorani »Narodnega doma« v Mariboru ob 10. uri s sledečim sporedom: 1. Vplačevanje zaostale in letošnje članarine. 2. Zapisnik. 3. Dopisi. 4. Predlogi. 5. Tov. Spreitz predava: »Teologija ali načelo smotrenosti v prirodi«. 6. Slučajnosti. — Ker decembra zaradi praznikov ne zborujemo, pričakujem polnoštevilni obisk vseh — zvestih. Pomni: poglobitvi zapovedi slovenskega učitelja in učiteljice sta: bodi član(ica) Jugoslovanskega učiteljskega Udruženja iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše in iz vse svoje misli. Druga pa je tej enaka: obiskuj zborovanja in plačuj redno svojo članarino. Šijanec, predsednik.

= BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v soboto, 8. novembra 1924 ob lepem vremenu ob 10. uri na Suhorju, ob slabem vremenu pa isti dan ob 12½. uri v Metliki. Dnevni red: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Poročilo predsedstva. 3. O risanju v 3., 4.

in 5. šolskem letu — predava tovariš Albin Čebular. 4. Slučajnosti. Udeležba za vse člane obvezna; nečlani z ozirom na 3. točko dnevnega reda dobrodošli. — Odbor.

= RADOVLJIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo dne 8. novembra 1924 na Jesenicah ob 10. uri dopoldne. — Predsednik.

— Mestna meščanska šola v Trzinu se bo v proslavo šestletnice osvobođenja izpod nemškega jarma zglasila 29. okt. 1924 z nabiralno polo pri vsakem prebivalcu tržiškega sodnega okraja in ga prosila za malenkost v korist revnim učencem in šolarski kuhinji. Z ozirom na blag namen proslave tega pomembnega dne se pričakuje dobrega odziva in razumevanja njenih teženj.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj.

Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Ne pozabite naročiti brezplačni album

„KARO“ čevljev

z dopisnico na naslov:

Dragotin Roglič, Maribor, Koroška c. 19.

Učiteljski zbor II. mestne deške osnovne šole v Ljubljani naznanja tem potom, da je njihov dober in zvest tovariš, gospod

FRAN JORDAN

mestni učitelj

dne 27. oktobra zjutraj izdihnil svojo blago dušo.

Tovariši in tovarišice, ohranimo blagega tovariša v trajnem spominu.

V LJUBLJANI, dne 27. oktobra 1924.

Primerna darila za Miklavža!

Mladinske knjige.

Anatole le Braz - F. B.: *Islandska velika noč in druge povesti*. Vez. Din. 30.—
Baukart: *Marko Senjanin, slovenski Robinson*. Vez. Din. 12.—
Dimnik: *Kralj Peter I.* Vez. Din. 20.—
Dimnik: *Kralj Aleksander I.* Vez. Din. 40.—
Fran Erjavec: *Afriške narodne pripovedke*. Vez. Din. 28.—
Erjavec: *Kitajske narodne pripovedke*. Vez. Din. 26.—
Erjavec: *Srbske narodne pripovedke*. Vez. Din. 24.—
Erjavec-Flere: *Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din. 52.—
Erjavec-Flere: *Fran Levstik, izbrani spisi za mladino*. Broš. Din. 18, vez. Din. 28.—
Erjavec-Flere: *Mati Valjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din. 40.—
Erjavec-Flere: *Josip Stritar, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din. 60.—
Erjavec-Flere: *Simon Jenko, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din. 28.—
Erjavec-Flere: *A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din. 56.—
Ewald-Holeček: *Mati narava pripoveduje*. Vez. Din. 32.—
Ewald-Holeček: *Tiho jezero in druge povesti*. Vez. Din. 26.—
Flere: *Babica pripoveduje*. Vez. Din. 12.—
Flere: *Slike iz živalstva*. Din. 24.—
Flere: *Pripovedne slovenske narodne pesmi*. Vez. Din. 28.—
Gangl: *Zbrani spisi*. II., V. in VI. zv. vez. Din. 10.—, eleg. vez. Din. 12.—, VII. zv. vez. Din. 18.—, eleg. vez. Din. 20.— (Ostali zvezki so v II. natisu.)
T. Gaspari in P. Košir: *Sijaj, sijaj, solnčec!* (Zbirka koroških popevk.) Din. 8.—
Waštetova: *Mejaši, povest iz davnih dni*. Vez. Din. 25.—
Manica Komarova: *Narodne pravljice in legende*. Din. 18.—
Korban: *Vitomilova železnica*. Vez. Din. 16.—
Kosem: *Ej prijateljčki*. Vez. Din. 16.—
Lah: *Česke pravljice*. Vez. Din. 15.—
Mišjakov Julček: *Zbrani spisi*. VI. zvezek (Drugi zvezki so razprodani.) Vez. D 10.—
Vinko Möderndorfer: *Narodne pripovedke iz Meziške doline*. Elegantno vezana Din. 28.—
B. Račič: *Belokranjske otroške pesmi*. Vez. Din. 8.—
Rape: *Mladini*. II., III., IV., V., VI. zvezek. Vez. Din. 10.—, eleg. vez. Din. 12.—, VII. zvezek Din. 12.—, VIII. zvezek Din. 15.—
Rape: *Tisoč in ena noč*. Vez. Din. 28.—

Ribičič: *Vsem dobrim*. Vez. Din. 10.—
V. Riha-Karel Pribil: *Povest o svatbi Kralja Jana*. Vez. Din. 16.—

Robida: *Da ste mi zdravi, dragi otroci!* Broš. Din. 3.—
Šilih: *Nekoč je bilo jezero*. Vez. Din. 28.—
Tille-Pribil: *V kraljestvu sanj*. Broš. Din. 8.—
Trošt: *Moja setev*. I. in II. a Din. 10.—
Zbašnik: *Drobne pesmi*. Vez. Din. 10.—
Jan Karafiat - Dr. Bradač: *Kresničice*. Cena trdo vezani knjigi Din. 20.—

Leposlovne knjige.

Gangl: *Beli rojaki*. Broš. Din. 15.—, vez. Din. 18.—
Gangl: *Moje obzorje*. Broš. Din. 15, vez. Din. 18.—
Jelenc: *1914—1918, spomini jugoslovanskega dobrovoljca*. Vez. Din. 30.—
Matičič: *Na krvavih poljanah*. Vez. Din. 42.—
Rado Pavlič: *Ljubezen in sovraštvo*. V. platno vez. Din. 92.—
Milan Pugelj: *Zakonci*. Drugi natis. Vez. Din. 28.—
Ivan Zorec: *Pomenki*. Din. 11.—
Florijan Golar: *Kmečke povesti*. Cena Din. 28.—
Cvetko Golar: *Pastirjeva nevesta*. Cena Din. 24.—
Rabindranat Tagore - Gradnik: *Gitandžali*. Trdo vezana Din. 28.—, V. platno vez. Din. 32.—

Dramatika.

Zv. Kosem: *Morje*. Din. 16.—
Maeterlinck-Bernot: *Modra ptica*. Broširan Din. 16.—
Gangl: *Dolina solz*. Broš. Din. 6.—, vez. Din. 8.—
Gangl: *Sfinga*. Vez. Din. 16.—
Gangl: *Šin*. Drugi natis. Vez. Din. 24.—
Sem Benelli-Gradnik: *Okrutna šala*. Broš. Din. 28.—

Šolski oder.

J. Korban: *Povodni mož, igrice za mladino*. Fr. L.: *Božična pravljica, otroška igra v treh slikah*. Obe v 1. zvezku. Din. 6.—, *Glasbeni del k 1. zvezku »Šol. odra«* 3 Din.
E. Tiran: *Čudežne gosli*. Pripovedka s plesom in petjem v 3 dejanjih. Uglasbil C. Pregelj. Medved: *Vino ali voda*. Dramatičen nastop. Obe v 2. zvezku. Cena Din. 6.—

Gregorič-Stepančičeva: *Otroški oder*. (Za otroške vrste, zabavišča in nižjo stopnjo osn. šol.) Broš. Din. 8.—, vez. Din. 12.—

Poučne in znanstvene knjige.

Prof. dr. Pavel V. Brežnik: *Francosko-slovensko-nemška konverzacija*. V. platno vez. žepna knjiga Din. 35.—
Bučar: *Slovenski metuljar*. Broš. Din. 12.—
Kunaver: *Na planini*. Vez. Din. 30.—
Kunaver: *Kraški svet in njegovi pojavi*. Vez. Din. 46.—
Mencej: *Kratka srbska gramatika in čitanka*. Broš. Din. 5.—
Fran Ramovš: *Historična gramatika slovenskega jezika*. Broš. Din. 260.—
Ivo Tejkal: *Matematične tabele*. V. platno vezana žepna knjiga Din. 66.—
Veber: *Etika*. Din. 120.—
Ivo Bele: *Sadjarstvo*. Din. 85.—

Šolske knjige.

Wider: *Prva čitanka*. Vez. Din. 16.—
Gangl: *Druga čitanka*. Vez. Din. 16.—
Černej: *Tretja čitanka*. Vez. Din. 16.—
Rapč: *Četrta čitanka*. Vez. Din. 25.—
Flere: *Peta čitanka*. Vez. Din. 46.—
Plesničar-Grum: *Zemljepis Jugoslavije*. I. del: *Slovensko ozemlje*. Vez. Din. 28.—
Gradivo za 4. šolsko leto osnovnih šol. Mešiček - Drnovšek: *Obči zemljepis za višje razrede osnovnih šol*. Vez. Din. 12.—
Anton Nerat: *Zgodovinska čitanka, namenjena učencem višje stopnje osnovnih šol*. Vez. Din. 15.—
Ivanka Negro-Hrastova: *Pevska šola združena s teorijo*. Vez. Din. 68.—
Dr. Josip Pipenbacher: *Latinska vadnica II. del*. Vez. Din. 40.—
Podkrajšek: *Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte*. Broš. Din. 5.—
Podkrajšek: *Računstvo za ženske obrte*. Vez. Din. 10.—
Podkrajšek: *Knjigovodstvo za ženske obrte*. Vez. Din. 18.—
Lésica-Lokovšek-Mole: *Prva srbska ali hrvatska čitanka*. Vez. Din. 15.—
Jedrlnič: *Druga srbska ali hrvatska čitanka*. Vez. Din. 22.—
Josip Bačič: *Udžbenik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Vez. Din. 42.—
Bezjak-Pribil: *Pedagogika*. I. knjiga. *Vzgoja otrok s temeljnimi nauki o ukoslovju*. Trdo vezana knjiga Din. 56.—
Bradač: *Iz starorimske lirike*. Broš. Din. 12.—
Adolf Gröbming: *Osnovna vijolinska šola za učiteljska, glasbene šole in slične zavode*. I. zv. Broš. Din. 50.—

Adolf Gröbming: *Osnovni pojmi iz glasbene teorije za učiteljska, glasbene šole in sorodne zavode*. Vez. Din. 46.—

Prof. dr. Pavel V. Brežnik: *Francosko-slovensko-nemška konverzacija*. Pomožna šolska knjiga, v. platno vez. žepna knjiga Din. 35.—

Pesmarice in muzikalije.

Marolt: *»Bože pravde«* in *»Lepa naša domovina«*. Din. 1.50.
Marolt: *Narodne himne in druge domorodne pesmi*. Din. 3.—
Žirovnik: *Narodne pesmi*. I., II. in III. zv. a Din. 3.—
Adamič: *Mladinske pesmi*, enoglasni zbori in samospeli s spremljevanjem klavirja. Din. 50.—

Druge knjige.

Stalež (imenik) *šolstva in učiteljstva v Sloveniji 1923*. Broš. Din. 42.—
Fink: *Zbirka naredb in odredb za osnovne in meščanske šole ter učiteljska v Sloveniji*. I. zvezek (od prevrata do konca l. 1920.) broš. Din. 10.—, II. zvezek (za l. 1921.) broš. Din. 14.—, III. zvezek (za l. 1922.) broš. Din. 15.—, IV. zvezek broš. Din. 28.—

Slike.

Sič: *I. Kmečka soba na Gorenjskem*.
Sič: *II. Kmečka hiša na Gorenjskem*.
30×30×5 cm. Slika a Din. 30.—
Stenske table k Widrovim Prvi čitanki. Table imajo na obeh straneh nalepljeno čtivo. 13. tabel. Cena Din. 220.—
Šaša Šantel: *Serijski razglednici Stara Ljubljana*. Din. 10.—

Galerija naših moži.

1. Trubar	8. Gregorčič
2. Vodnik	9. Aškerc
3. Slomšek	10. Tavčar
4. Prešeren	11. Levček
5. Levstik	12. Erjavec
6. Stritar	13. Jenko
7. Jurčič	14. Cankar
	15. Gangl

61×5×47.5 cm. Slika a Din. 10.—

TELEFON ŠTEV. 312.

VSE KNJIGE, KAKOR TUDI KNJIGE DRUGIH ZALOŽB SE DOBE V

ČEKOVNI RAČUN ŠTEV. 10761

KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI

FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6 IN V PODRUŽNICI KNJIGARNE, SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 2.